

Σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα

Προβλήματα του εκπαιδευτικού συστήματος

Το ελληνικό σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα συχνά γίνεται στόχος αρνητικών κριτικών, διότι...

Σύντομα	Πιο αναλυτικά
Πρωθεί τη μνημονική μάθηση	Πολλοί εκπαιδευτικοί λόγω του εξετασιοκεντρικού χαρακτήρα του σύγχρονου σχολείου δίνουν έμφαση στην αποστήθιση γνώσεων αντί της κριτικής σκέψης και της κατανόησης. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει μαθητές που είναι καλοί στην απομνημόνευση πληροφοριών αλλά δεν μπορούν να εφαρμόσουν τη γνώση τους σε πραγματικές καταστάσεις ή να αναπτύξουν αναλυτική σκέψη.
Δεν προσφέρει χρήσιμες και πρακτικές γνώσεις για την καθημερινότητα των νέων	Το παραδοσιακό- συντηρητικό εκπαιδευτικό σύστημα συχνά δεν προετοιμάζει αποτελεσματικά τους μαθητές για τις πρακτικές προκλήσεις και δεξιότητες που χρειάζονται στη ζωή, όπως η χρηματοοικονομική διαχείριση, η συναισθηματική νοημοσύνη, η διαπροσωπική επικοινωνία και η επίλυση προβλημάτων. Αντιθέτως, προετοιμάζει τους μαθητές για τυποποιημένες εξετάσεις και αξιολογήσεις και προσφέρει μεγάλη ποσότητα θεωρητικών γνώσεων που εξυπηρετούν μονόπλευρους σκοπούς.
Οι εκπαιδευτικοί δεν επενδύουν στη συνεχή κατάρτισή τους και επικαιροποίηση της γνώσης τους	Οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται συνεχή επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση για να διατηρούν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους επίκαιρες. Ωστόσο, πολλές φορές δεν επενδύουν επαρκώς στην επιμόρφωσή τους, κάτι που μπορεί να οδηγήσει σε αναχρονιστικές μεθόδους διδασκαλίας και μειωμένη εκπαιδευτική ποιότητα.
Συντηρεί τις κοινωνικές ανισότητες.	Το εκπαιδευτικό σύστημα δεν εξαλείφει επαρκώς τις κοινωνικές ανισότητες και συχνά τις αναπαράγει. Μαθητές από οικογένειες με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό επίπεδο μπορεί να έχουν λιγότερες ευκαιρίες και πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας εκπαίδευση. Ακόμη και οικογένειες σε απομακρυσμένες περιοχές δεν έχουν την ευκαιρία να παράσχουν στα παιδιά τους πλήθος εκπαιδευτικών και μορφωτικών ερεθισμάτων.
Παρατηρείται ανεπαρκής σύνδεση με την αγορά εργασίας	Σε πολλά εκπαιδευτικά συστήματα υπάρχει ένα χάσμα ανάμεσα στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο και τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Αφενός πολλοί μαθητές ολοκληρώνουν τις σπουδές τους χωρίς τις δεξιότητες που απαιτούν οι σύγχρονες επιχειρήσεις, αφετέρου δεν ενημερώνονται για τις εξελίξεις στην αγορά εργασία, καθότι απουσιάζει ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός.
Δεν υπάρχουν κατάλληλες κτιριακές και υλικοτεχνικές υποδομές	Πολλά σχολεία υποφέρουν από έλλειψη πόρων, όπως βιβλία, τεχνολογικός εξοπλισμός, αθλητικές εγκαταστάσεις και κατάλληλα διαμορφωμένοι χώροι διδασκαλίας των καλλιτεχνικών ή εργαστηριακών μαθημάτων. Αυτή η έλλειψη υποδομών μπορεί να δυσχεράνει την εκπαιδευτική διαδικασία και να περιορίσει τις ευκαιρίες των μαθητών να αναπτυχθούν πλήρως.

Τρόποι αντιμετώπισης των προβλημάτων του εκπαιδευτικού συστήματος

Η επίλυση εκπαιδευτικών προβλημάτων απαιτεί μια ολιστική προσέγγιση και συμμετοχή όλων των μερών που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων των γονέων, των εκπαιδευτικών, των μαθητών και της πολιτείας.		
	Σύντομα	Πιο αναλυτικά
Εκπαιδευτικός	Εξατομικευμένη Διδασκαλία	Υιοθέτηση μεθόδων εξατομικευμένης διδασκαλίας που να προσαρμόζονται στις ανάγκες και τις ικανότητες κάθε μαθητή. Αυτή η προσέγγιση θα βοηθήσει ιδιαίτερα μαθητές με ιδιαίτερες μαθησιακές ικανότητες και θα συμβάλλει στην απρόσκοπτη συμμετοχή τους στην τάξη.
	Εφαρμογή Βέλτιστων Πρακτικών	Χρήση διδακτικών πρακτικών που έχουν αποδειχθεί επιστημονικά ότι βελτιώνουν την εκμάθηση και την κατανόηση των μαθημάτων. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν οι εκπαιδευτικοί να δομήσουν ένα μάθημα με επίκεντρο τον μαθητή, αξιοποιώντας την έρευνα, την απορία και τον διάλογο.
	Καλλιέργεια της αυτονομίας	Ενθάρρυνση της αυτονομίας στους μαθητές, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να επιλέγουν και να διαχειρίζονται τον τρόπο και τον χρόνο μελέτης τους. Έτσι, θα αποφευχθούν τα εξαντλητικά ωράρια, η καθηγητική παρεμβατικότητα και ταυτόχρονα ο μαθητής θα αναλάβει την ευθύνη διαχείρισης του χρόνου του, αξιοποιώντας τον παραγωγικά τόσο για τα μαθήματά του όσο και για τον ελεύθερο χρόνο του.
	Ανάπτυξη Συναισθηματικής Νοημοσύνης	Δημιουργία θετικού και υποστηρικτικού κλίματος στην τάξη για την ανάπτυξη κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων. Άλλωστε το σχολείο και η τάξη δεν είναι χώρος μόνο παροχής τεχνοκρατικών γνώσεων και χρήσιμων για τη συμμετοχή τους στις εξετάσεις, αλλά αποτελεί και χώρο διαμόρφωσης της προσωπικότητάς και της ιδιοσυγκρασίας τους.
Μαθητές	Διαρκής Ανατροφοδότηση	Χρειάζεται να αξιοποιούν την ανατροφοδότηση που λαμβάνουν από τους εκπαιδευτικούς για τη συνεχιζόμενη βελτίωση και ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους, χρήσιμων για τόσο για το ακαδημαϊκό τους μέλλον, όσο και για το επαγγελματικό.
	Ενίσχυση Επιστημονικού Ενδιαφέροντος	Οφείλουν να εστιάζουν το ενδιαφέρον τους στην καλλιέργεια της ερευνητικής και επιστημονικής τους σκέψης μέσω πρακτικών δραστηριοτήτων και έργων που ενδυναμώνουν την εξερεύνηση και την κριτική σκέψη.
	Επίδειξη σεβασμού και αυτοπειθαρχίας	Οφείλουν να επιδεικνύουν αυτοπειθαρχία και σεβασμό τόσο στην εκπαιδευτική και διδακτική διαδικασία, δηλαδή το μάθημα, όσο και στον κτιριακό και υλικοτεχνικό εξοπλισμό, αποφεύγοντας βανδαλισμούς και καταστροφές. Με δυο λόγια να αντιληφθούν την αξία του σχολείου και του πόσα πολλά μπορεί να τους παράσχει.
	Συμμετοχή και διεκδίκηση	Χρειάζεται να συμμετέχουν στις σχολικές δραστηριότητες που γίνονται πάντα για το όφελός τους. Επίσης, να δρουν με τρόπο που δεν θα υπάρξουν ρωγμές στις σχέσεις του με τους καθηγητές και να διεκδικήσουν όσα τους βελτιώνουν και τους επωφελούν για το μέλλον τους.

Γονείς	Συνεργασία με το Σχολείο	Συνεργασία με το σχολείο και τους εκπαιδευτικούς για την παρακολούθηση της προόδου και της ανάπτυξης του παιδιού. Σε περίπτωση που η διαδικασία χωλαίνει οφείλουν να ενεργήσουν καταλλήλως, ώστε
	Ενίσχυση Ενδιαφερόντων	Παροχή υποστήριξης στα εξωσχολικά ενδιαφέροντα των παιδιών, βοηθώντας τα να αναπτύξουν τις δεξιότητες που τους ενδιαφέρουν. Δεν κρίνεται το σχολείο ως μόνο υπεύθυνο για τη διαμόρφωση των προσωπικοτήτων των παιδιών.
	Προώθηση Υγιεινών Συνηθειών	Ενίσχυση υγιών συνθηθειών, όπως η κατάλληλη διατροφή και ο επαρκής ύπνος, οι οποίες συμβάλλουν στη βελτίωση της απόδοσης των μαθητών στο σχολείο. Ιδιαίτερα στη εποχή μας που τα διαδικτυακά πρότυπα επηρεάζουν ιδιαίτερα τους μαθητές, οι γονείς οφείλουν να επαγρυπνούν και να αποτελούν υγιή πρότυπα οι ίδιοι.
	Εκπαίδευση στους Γονείς	Υποστήριξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων για γονείς, ώστε να είναι ενημερωμένοι και να μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους αποτελεσματικά.
Πολιτεία	Επενδυτική πολιτική	Η Πολιτεία οφείλει να προβεί σε αύξηση της χρηματοδότησης για τα σχολεία, με έμφαση στην αναβάθμιση των υποδομών, την παροχή σύγχρονου εξοπλισμού και τη δημιουργία δυναμικού σχολικού περιβάλλοντος.
	Εκσυγχρονισμός Αναλυτικών Προγραμμάτων	Αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών με σκοπό την προώθηση δεξιοτήτων του 21ου αιώνα, όπως η κριτική σκέψη, η δημιουργικότητα, η ψηφιακότητα και η επίλυση προβλημάτων.
	Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών	Διαρκής εκπαίδευση και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών ώστε να είναι ενημερωμένοι για τις νέες μεθόδους διδασκαλίας και τεχνολογίας. Επίσης, η συνεχής κατάρτισή τους δεν πρέπει να εστιάζει μόνο σε γνωστικό επίπεδο, αλλά και στην παροχή απαραίτητων γνώσεων διαχείρισης της εφηβικής συμπεριφοράς για την αποφυγή και περιστολή φαινομένων ενδοσχολικής βίας.

Ενδιαφέροντα που πρέπει να καλλιεργεί η εκπαίδευση¹

Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένη κοινωνίας που συμβιώνουμε, η εκπαίδευση σήμερα θα πρέπει να καλλιεργεί στους νέους...

Σύντομα	Πιο αναλυτικά
Ανθρωπιστικές αξίες και δικαιώματα	Οι νέοι πρέπει να μάθουν να εκτιμούν και να υπερασπίζονται τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, όπως η ελευθερία, η ισότητα, και ο σεβασμός της αξιοπρέπειας του άλλου.
Κριτική σκέψη και πολιτική φιλοσοφία	Είναι κρίσιμο να αναπτύξουν κριτική σκέψη και να συμμετέχουν σε φιλοσοφικές συζητήσεις γύρω από την ηθική και τα πολιτικά ζητήματα.
Πολιτιστικές και πνευματικές ανταμοιβές	Να μάθουν να εκτιμούν τις μη υλικές ανταμοιβές, όπως η συντροφικότητα, η εκτίμηση, οι ανθρώπινες σχέσεις, το γέλιο και η συζήτηση.
Οικολογική συνείδηση	Να καλλιεργήσουν τον σεβασμό προς το περιβάλλον και την ανάγκη για προστασία και βιώσιμη ανάπτυξη.

¹ Οι ιδέες έχουν αντληθεί από το κείμενο-επιστολή «Η αξία του εκπαιδεύειν» του F. Savater, καθηγητή φιλοσοφίας, όπως παρατίθεται στον Φάκελο Υλικού σελ. 34-35.

Ανάπτυξη δημιουργικότητας	Να καλλιεργήσουν την ικανότητα απόλαυσης μέσω δημιουργικών δραστηριοτήτων και ενδοσκόπησης, αντί να βασίζονται μόνο σε εξωτερικούς παράγοντες για την ευχαρίστησή τους.
Αξία της εσωτερικής αρμονίας	Να μάθουν τη σημασία του να βρίσκουν χαρά και ικανοποίηση μέσα από τις προσωπικές τους εμπειρίες και τη δική τους καρδιά.
Κοινωνική ευαισθησία	Να κατανοήσουν τη σημασία της καταπολέμησης των ανισοτήτων, της φτώχειας, του πολέμου και των διακρίσεων καθώς και να συμμετέχουν σε κοινωνικές δράσεις για την προώθηση αυτών των στόχων.

Νέες τεχνολογίες και εκπαιδευτική διαδικασία

ΘΕΤΙΚΑ	ΑΡΝΗΤΙΚΑ
Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική πράξη προσφέρει αρκετά <u>πλεονεκτήματα</u> που μπορούν να ενισχύσουν τη διδασκαλία και τη μάθηση.	Η κατάχρηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική πράξη μπορεί να επιφέρει αρκετά <u>μειονεκτήματα</u> που πιθανόν να επηρεάσουν αρνητικά τη διδασκαλία και τη μάθηση
1. Επιτυγχάνεται εξατομίκευση της μάθησης, ιδιαίτερα μέσω της ασύγχρονης διδασκαλίας. Έτσι, με τις νέες τεχνολογίες, οι μαθητές μπορούν να ακολουθούν το δικό τους ρυθμό μάθησης και να επικεντρώνονται στα θέματα που τους ενδιαφέρουν περισσότερο.	1. Η υπερβολική χρήση τεχνολογικών συσκευών μπορεί να αποσπάσει την προσοχή των μαθητών, κάνοντάς τους να δυσκολευτούν να συγκεντρωθούν στα μαθήματα ή τις δραστηριότητες τους.
2. Οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αξιοποιούν πλούσιες πηγές υλικού, όπως διαδραστικά μαθήματα, βίντεο, ηλεκτρονικά βιβλία και άλλες ψηφιακές πηγές.	2. Η εξάρτηση από τις νέες τεχνολογίες μπορεί να περιορίσει τη διαπροσωπική/ δια ζώσης επικοινωνία και συνεργασία, μειώνοντας έτσι τις κοινωνικές δεξιότητες των μαθητών.
3. Τα εργαλεία όπως οι διαδικτυακές πλατφόρμες διαχείρισης μάθησης (π.χ. Google Classroom) επιτρέπουν την αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητών και καθηγητών, και προάγουν την ομαδική εργασία και τη συνεργατική μάθηση.	3. Η εκτεταμένη χρήση ηλεκτρονικών συσκευών μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα υγείας, όπως καταπόνηση των ματιών, πόνο στην πλάτη και στον αυχένα, καθώς και μειωμένη φυσική δραστηριότητα. Επίσης, ελλοχεύει ο κίνδυνος εθισμού και τεχνολογικής εξάρτησης.
4. Οι μαθητές εξοικειώνονται με τις σύγχρονες τεχνολογίες και αποκτούν σημαντικές ψηφιακές δεξιότητες, οι οποίες είναι απαραίτητες για την επαγγελματική τους αποκατάσταση στο μέλλον.	4. Οι μαθητές μπορεί να δυσκολευτούν να διαχωρίσουν τις αξιόπιστες από τις αναξιόπιστες πηγές, με αποτέλεσμα να γίνονται συχνά θύματα παραπληροφόρησης.
5. Οι νέες τεχνολογίες προσφέρουν ποικίλα εργαλεία για δημιουργική έκφραση, όπως προγράμματα σχεδίασης, επεξεργασίας βίντεο και ήχου και εφαρμογές προγραμματισμού.	5. Η ευκολία εύρεσης πληροφοριών μέσω τεχνολογίας μπορεί να περιορίσει την ικανότητα των μαθητών να αναπτύξουν κριτική σκέψη και αναλυτικές δεξιότητες.
6. Μέσω προγραμμάτων προσομοίωσης, εικονικής πραγματικότητας και άλλων τεχνολογιών οι μαθητές μπορούν να βιώσουν και να πειραματιστούν με καταστάσεις που είναι δύσκολο να αναπαραχθούν σε μια συμβατική τάξη.	6. Υπάρχει πιθανότητα δημιουργίας ψηφιακού χάσματος μεταξύ των μαθητών που έχουν πρόσβαση σε σύγχρονες τεχνολογίες και εκείνων που δεν έχουν, διευρύνοντας τις εκπαιδευτικές ανισότητες.

Είναι σημαντικό να αντιμετωπίζεται η τεχνολογία ως ένα εργαλείο που να επικουρεί την εκπαιδευτική διαδικασία, και όχι ως ένας απόλυτος αντικαταστάτης των παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας. Η ισορροπημένη χρήση της μπορεί να προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα χωρίς να επηρεάζει αρνητικά την εκπαιδευτική εμπειρία.